

Nieuwe eisen aan AA-opleidingen blijken schot in de roos

13 december 2018

De Commissie Eindtermen Accountantsopleiding (CEA) heeft vastgesteld dat alle tien door haar gevisiteerde opleidingen tot accountant-administratieconsulent (AA), met oriëntatie Accountancy-MKB, voldoen aan de nieuwe kwaliteitseisen. Deze eisen zijn in 2016 veranderd om het onderwijs beter af te stemmen op de beroepspraktijk. Ze zijn nu voor het eerst getoetst. De resultaten laten zien dat de vernieuwing een schot in de roos was. Er zijn zinvolle nieuwe opleidingen ontstaan die de studenten prima voorbereiden op hun functie als adviseur van het midden- en klein bedrijf.

Het gaat om de AA-opleidingen van de volgende instellingen: Fontys Hogescholen, Markus Verbeek Praehop, Hanzehogeschool Groningen, Saxion, NHL Stenden Hogeschool, hbo A&A Hogeschool voor de Accountancy, Full•Finance Opleidingen, Avans+, Windesheim en de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen.

Accountantsopleidingen met karakter

De nieuwe eindtermen bieden ruimte tot differentiatie en het stemt CEA positief dat de opleidingen die ruimte ook goed hebben benut. Er is flink geïnvesteerd in een nieuwe invulling van het curriculum. Dat er zulke mooie opleidingen zijn ontstaan toont ook aan dat het onderwijs in staat is gebleken in vrij korte tijd cruciale veranderingen door te voeren. Een aantal onderwijsinstellingen heeft er bewust voor gekozen de krachten te bundelen om aan de nieuwe eindtermen te kunnen voldoen.

Mix tussen theorie en praktijk accountant-administratieconsulent

CEA constateert dat het onderwijs steeds intensiever samenwerkt met accountantskantoren en juicht dat enorm toe. Anders dan de oude opleidingen passen de nieuwe opleidingen goed bij wat de afgestudeerden in de praktijk (gaan) doen. Wel is de ene opleiding er al beter in geslaagd de ultieme mix tussen theorie en praktijk te vinden dan de andere. Alleen met eigen docenten een beroepsgerichte opleiding verzorgen gaat niet. Een aantal instellingen staat dan ook nog voor de uitdaging om (nog meer) mensen uit de praktijk aan zich te binden als gastsprekers en/of docenten. Dat is niet alleen van belang voor de overdracht van up-to-date kennis en kunde van deze professionals, maar ook om studenten voldoende te kunnen voorzien van actuele casussen.

Ook in de vernieuwde manier van toetsen is de nauwere band met de beroepspraktijk merkbaar. Er wordt minder gebruik gemaakt van standaard schriftelijke examens en meer van vraagstukken uit de praktijk en presentaties om te toetsen of studenten aan de eisen voldoen.

Zorg voor voldoende expertise

Vooraf op het gebied van het bijhouden van de IT-ontwikkelingen moet het onderwijs flink blijven investeren. IT komt in de eindtermen namelijk ruimschoots aan de orde. De expertise op dit vlak kan bijna niet anders dan van buiten de opleidingen komen. Er mag geen gat ontstaan tussen wat men op IT-gebied leert tijdens de opleiding en wat men daarna moet kunnen in de praktijk. Ook daarom is een nauwe samenwerking met de kantoren cruciaal.

En om te kunnen voldoen aan de nieuwe eindtermen voor Gedrag, Ethiek en Besluitvorming (GEB) hebben een aantal opleidingen nog onvoldoende eigen expertise. Het blijkt lastig om ervaren en gespecialiseerde docenten op dit vakgebied te vinden. Het zou een oplossing kunnen zijn als deze worden gezocht bij andere faculteiten waar deze vakken al langer een belangrijk onderdeel zijn van het curriculum.

Punten van aandacht

Voor de CEA zijn de ontwikkelingen op het gebied van GEB en IT een belangrijk punt van aandacht. Daarnaast vraagt de commissie ook specifiek aandacht voor de rol van de examencommissies. Mede ook omdat de manier van toetsen, zoals hiervoor genoemd, is veranderd. Bij een aantal opleidingen moet de examencommissie meer gaan toezien op het borgen van het niveau van de toetsing en van de kwaliteit van de in- en uitstroom van studenten. De verschillen tussen de opleidingen op dit onderwerp zijn groot.

Tot slot hoopt CEA dat de opleidingen er in de toekomst in slagen om samen met de accountantskantoren en de NBA (Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants) de theorie- en praktijkopleiding meer synchroon te laten lopen. Nu ronden studenten vaak eerst de theorieopleiding af en starten pas daarna met de praktijkopleiding. De verwachting is dat het leerrendement hoger is wanneer beide onderdelen van de AA-opleiding meer parallel verlopen. Alle betrokkenen, opleidingen, kantoren en de NBA, hebben hier een verantwoordelijkheid in.

Vernieuwd toezicht

De vernieuwde eindtermen houden ook in dat er vanaf nu op een andere manier toezicht gaat zijn op de opleidingen. De aanwijzing van de opleidingen is nu voor onbepaalde tijd. Het vernieuwde toezicht gaat uit van gefundeerd vertrouwen. CEA legt de verantwoordelijkheid bij de opleidingen om de commissie te blijven informeren over belangrijke veranderingen in organisatie en curriculum en eventuele incidenten. CEA gaat vooral risicogericht toezicht houden en zich met name baseren op thema- en beleidsonderzoeken en een jaarlijkse basisset van informatie. Om in nauw contact met de opleidingen te blijven worden daarnaast periodiek beleidsgesprekken ingepland.

Positief de toekomst tegemoet

Naast enkele zorgen heeft CEA vooral mooie voorbeelden gezien van hoe theorie en praktijk samensmelten. Er is een opleiding waar bij elk vak een docent van de hogeschool letterlijk samen met een docent uit de praktijk lesgeeft. Zo nauw kan de beroepspraktijk onderdeel zijn van het onderwijs. Het feit dat alle opleidingen, die bij CEA een aanvraag hebben ingediend, zijn aangewezen voor onbepaalde tijd stemt positief. Vooral gezien de majeure operatie die het voor het onderwijs is geweest om aan de nieuwe eindtermen te voldoen is er alle reden om vol vertrouwen de toekomst tegemoet te gaan.